

JIZZAX VILOYATI PAXTAKOR TUMANI "TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISH"NI AMALGA OSHIRISH MEXANIZIMI

*Uchqun O'roqov, Umrzoq Jamoliddinovich Ro'ziyev,
Jahongir Xurshid o'g'li Avazbekov
Toshkent Davlat Iqtisodiyot universiteti*

Annotatsiya: Mamlakatimizda byudjet tizimi ochiqligini va shaffofligini ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan islohotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biri tegishli hudud mahalliy byudjetidan amalga oshiriladigan xarajatlar yo'nalishlarini belgilashda fuqarolar faol ishtirokining ta'minlanishidir.

Byudjet ma'lumotlarining ochiqligi va shaffofligini yanada oshirish, byudjet mablag'larining shakllanishi va sarflanishi ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 22 avgustdagi «Byudjet ma'lumotlarining ochiqligini va byudjet jarayonida fuqarolarning ishtirokini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-3917-son Qarori muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: Byudjet, mahalliy xarajatlar, ochiqligini, shaffofligi, Portal orqali, jamoatchilik, fikri, moliyalashtirish.

JIZZAKH PAKHTAKOR DISTRICT IMPKEMENTATION MECHANISM OF "INITIATIVE BUDGETING"

*Uchkun O'rokov, Umrzoq Jamoliddinovich Ro'ziyev,
Jahongir Xurshid o'g'li Avazbekov
Tashkent State University of Economics*

Absrtarct: One of the challenges is the openness of our budget system and the way we help fund construction.

Increasing the openness and security of budget information August, the Decision PQ-391 of the Republic of Uzbekistan dated 22.2018 "On measures to ensure the openness of budget information and public participation in the budget" is of great importance in the control of budget funds and spending.

Keywords: Budget, Open Access, Openness, Openness, Via Portal, Source, Opinion, Funding.

KIRISH

Mamlakatimizda byudjet tizimi ochiqligini va shaffofligini ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan islohotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biri tegishli hudud

mahalliy byudjetidan amalga oshiriladigan xarajatlar yo'nalishlarini belgilashda fuqarolar faol ishtirokining ta'minlanishidir.

Byudjet ma'lumotlarining ochiqligi va shaffofligini yanada oshirish, byudjet mablag'larining shakllanishi va sarflanishi ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 22 avgustdagi «Byudjet ma'lumotlarining ochiqligini va byudjet jarayonida fuqarolarning ishtirokini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-3917-son Qarori muhim ahamiyat kasb etadi.

Yuqoridagi Qarorda Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklariga tuman (shahar)lar xalq deputatlari Kengashlari tomonidan mahalliy byudjetlar parametrlari va ijrosi haqidagi hisobotlarning ko'rib chiqilishi va tasdiqlanishi jarayonining ommaviy axborot vositalarida har tomonlama yoritish hamda tuman (shahar)lar mahalliy byudjetlari qo'shimcha manbalaridan kamida 10 foizining Portal orqali jamoatchilik fikri asosida belgilangan tadbirlarni moliyalashtirishga yo'naltirish majburiyati yuklandi.

O'zbekistonda tashabbusli byudjet jarayonini amalga oshirish davrini ikki bosning ilk bosqichga ajratish mumkin:

1. Ilk bosqich 2019-2020 yillarda amal qilgan,
2. Tashabbusli byudjet jarayonining ikkinchi (takomillashtirilgan) bosqichi 2021-yildan keyingi davrni qamrab oladi.

1-jadval

Jizzax viloyati Paxtakor tumani tashabbusli budjetlashtirish uchun yo'naltirilgan mablag'lar miqdori

(ming so'mda)

T/r	Ko'rsatkich nomi	2021-yil	2022-yil	2023-yil
1.	Yil boshiga qoldiq	0.0	1209000.0	2123514
2.	Hisobot davrida "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"ga o'tkazilgan mablag'lar	1 700 000,0	26126074	41899231
3.	"Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"dan tadbirlarni moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan	1 297 000,0	17900000	41680000
3.1.	<i>Bajarilgan ishlar uchun xisobvaraqlardan moliyalashtirilgan mablag'</i>	1 017 000,0	8662795	29543973
3.2.	<i>Hisobvaraqlardagi qoldiq</i>	0.0	8931218	11524053
4.	"Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"da qoldiq mablag'	403 000,0	6603568.6	2712939,6

1-jadvalimizga nazar solsak, Jizzax viloyati Paxtakor tumani 2021-yil boshi qoldig'i mavjud bo'lmagan, lekin 2022-2023-yillarda ko'rsatkichlar tashkil etgan. Ya'ni 2023-yil 2022-yilga nisbatan 2 barovarga o'sgan (2 123 514 ming so'm) Jizzax shahri tashabbusli byudjetlashtirish uchun ajratilgan mablag'lar yillar kesimida qarasaq, "Fuqarolar tashabbusli jamgarmasi"ga o'tkazilgan mablag'lar yildan yilga oshib borgan bunda 2021-yili 1 700 000,0 so'm bo'lsa bu ko'rsatkich 2022-yilda 15 barovar va 2023-yilda esa qariyb 25 baravarga oshgan bu ko'rsatkich shuni anglatadiki, har yili fuqarolar tomonidan loyihalar soni oshib bormoqda. Ushbu "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi" ko'rsatkichning 3-yillik o'rtacha farqi 20 191 500 ming so'mni tashkil etgan. Shu jumladan, Bajarilgan ishlar uchun hisob varaqlardan moliyalashtirilgan mablag'i 2022-yilda 8662795 ming so'mga va 2023-yilda esa 29543973 ming so'mga oshgan. Hisobvaraqlardagi qoldiq 2022-yilda ming so'mda 8 931 218, 2023-yilda bu ko'rsatkich 11524053 ming so'mga oshgan. "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"da qoldiq mablag'i ushbu berilgan yillar davomida 41% ga oshgan.

2-jadval**Jizzax viloyati Paxtakor tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan tadbirlar**

T/r	Tadbirlar nomi	Moliyalashtirilgan takliflar soni			Sarflangan mablag' (ming so'mda)		
		2021-yil	2022-yil	2023-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil
Jami							
1.	Hududiy ichki yo'llar						
2.	Umumta'lim maktablarini ta'mirlash va jihozlash	2	15	28	1 017 000,0	11467258	28134516
3.	Maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlash va jihozlash						
4.	Sog'liqni saqlash muassasalarini ta'mirlash va jihozlash		5	4		5163751	3927502
5.	Boshqa ijtimoiy soha muassasalarini ta'mirlash va jihozlash	2		2	280 000,0		1800000

6.	Ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash						
7.	Ko'cha chiroqlarini o'rnatish tadbirlari						
8.	Hududlarni tartibga keltirish (obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish)			2			2640000
9.	Boshqa tadbirlar		1	2		38000	76000
10	Jami				1297000,0	16669009	36578018

Ko'rib turibmizki 2021- yili faqat IV chorak mavjud bo'lganligi sababli boshqa yillarga nisbatan kam loyihalar kiritilgan, masalan umumta'lim maktablarini ta'mirlash va jihozlash loyihasi uchun 2 ta taklif kiritilgan va ularni moliyalashtirish uchun 1 017 000,0 ming so'm mablag' ajratilgan. Ushbu ko'rsatkich 2022- yilda 2021-yilga nisbatan o'rtacha 10 baravarga o'sgan va 15 ta takliflar soni kiritilgan. 2022-yilda Sog'liqni saqlash muassasalarini ta'mirlash va jihozlash 5163751 ming so'm bo'lib, 2023-yilda esa bu natija 3927502 ming so'mga o'zgaradi. Boshqa ijtimoiy soha muassasalarini ta'mirlash va jihozlash 2021- yilda moliyalashtirish uchun 2 ta taklif kiritildi va 280 000,0 ming so'm bo'lsa 2023-yilda bu ham 2 ta taklif bilan shu 1800000 ming so'mga o'zgaradi. Hududlarni tartibga keltirish (obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish) taklifi esa faqat 2023-yilda 2 ta taklif bilan 2640000 ming so'm pul sarflangan.

3-jadval

Jizzax viloyati Paxtakor tumanida Fuqarolar tashabbusli jamg'armasi mablag'larining shakllanish manbalari

Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi mablag'larini shakllantirish manbalari		2021-yil	2022-yil	2023-yil
Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lar			16863440	20431720
Mahalliy budjetining yil boshiga shakllangan Erkin qoldiq mablag'lari				
Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar		867000,0	5270800	2895648
Shu jumladan	Erkin qoldiq mablag'lari		1 936 000	1631348

	Daromadlarning hisobot choraklari yakunlari bo'yicha aniqlanadigan prognozdan oshirib bajarilgan qismi	867000,0	170 000	1264300
	Iqtisod qilingan mablag'lar		108834	416663
Jami ajratiladigan mablag'lar		867000,0	22134240	23327368

3-jadvalda ko'rinib turibdiki bunda Jizzax viloyati Paxtakor tumani, Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar 2021- yilda I choragida 65 000 dan III choragda 200 000 gacha ko'tarilgan. 2022- yilda esa ushbu ko'rsatkich I chorakda 3 706 000 dan III choragiga kelib mablag' 78 000 ni tashkil etganini ko'rishimiz mumkin. Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lar I va II chorakda o'zgarmagan va III, IV choraklarda mablag' ajratilmagan. 2023- yilga kelib Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lari I, II, III choraklarda o'zgargan IV chorakda esa mavjud emas. Choraklar davomida o'rtacha 27% ga kamayib borgan. 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar 2021-yil I choragida 1980948 ming so'm bo'lsa, 2023-yil III choragida 299100 ming so'mga o'zgargan.

4-jadval

Jizzax viloyati Paxtakor tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan loyihalar tarkibi

T/r	Tadbirning qisqacha mazmuni (sohasi)	Jami to'plagan ovozlar soni	Shu jumladan			Moliyalashtirish uchun ajratilgan mablag' miqdori	Bajarilgan ishlar uchun to'lab berilgan mablag'lar	Qoldiq mablag'lar
			onlayn ovozlar	oflayn ovozlar	SMS orqali ovozlar			
2021-yilda								
	Paxtakor tuman 2 maktab qarashli bollalar futbol	1168	251	0	917	350 000,0	350000	0

o'yingaxi tamir talab darajasida								
Paxtakor tumani Axborot kutubxona markazining moddiy texnika bazasini mustahkamlash	795	786	0	9	200 000,0	158590	41410	
Paxtakor tumani xalq ta'lim bo'limiga qarashli 1 umumiy o'rta ta'lim maktabining eshik va derazalarini almashtirish	325	3	0	323	667 000,0	667000	0	
Paxtakor tuman Madaniyat bo'limiga ovozni kuchaytirgich asbob uskunalarini olish	164	106	0	58	80 000,0	57893	22107	
2022-yilda								
Paxtakor tuman "Toshkent" MFYda joylashgan Tibbiyot birlashmasini joriy ta'mirlash	20013	252	0	19761	3 000 000	1000902	950550	
Paxtakor tuman "Dilorom"	17040	165	0	16875	1 200 000	504319	274792	

MFYda joylashgan 9-maktabda suniy qoplmalı maydon qurish							
Paxtakor tuman "Do'stlik" MFYda joylashgan 2-maktab sportzal binosini ta'mirlash	13308	399	0	12909	2 400 000	1007050	549950
Paxtakor tuman "Paxtakor" MFYda joylashgan 12-maktabni joriy ta'mirlash	13185	24	0	13161	2 100 000	884785	478165
Paxtakor tuman "Mingchinor" MFYda joylashgan 17-maktabni joriy ta'mirlash	11208	93	0	11115	2 400 000	1008350	549650
Paxtakor tuman tibbiyot birlashmasining moddiy-texnik bazasini rivojlantirish yani tibbiyotda kulaniladigan zamonaviy asbob uskunalar xarid kilish.	6602	0	0	6602	2 400 000	1042299	157701
Jizzax viloyati Paxtakor tumani xalk tablimi bulimi	5714	0	0	5714	2 400 000	1115500	

tasarrufidagi 4-umumiy urta tablim maktabini joriy tamirlash								
Paxtakor tuman toshkent MFYda joylashgan 31-sonli IDUMni joriy tamirlash	2258	0	0	2258	1 200 000	1194697	5303	
Buyuk ipax yuli KFY Yangilanish kuchasiga okova suv ariklari yotkizish, Mukumiy kuchasidagi 193,194,195,196, 197,198 va 199 uylar, Zomin kuchasidagi 75,76,77,78,79,80, 81,82 va 83 uylarning 2 kavatga kutarilish zinapoyalarini ta'mirlash. Bir necha yildan buyon Alfargoniy, Afrosiyob. Bogdon, Mexnatobod, Fidokorlar,Zomin kuchalariga okova suv	2171	0	0	2171	800 000	38000	762000	
2023-yilda								
Paxtakor tuman "Toshkent" MFYda joylashgan	13342	168	0	13174	2000000	921452	0	

Tibbiyot birlashmasini joriy ta'mirlash								
Paxtakor tuman "Dilorom" MFYda joylashgan 9-maktabda suniy qoplmalı maydon qurish	11360	110	0	11250	800000	379111	0	
Paxtakor tuman "Do'stlik" MFYda joylashgan 2-maktab sportzal binosini ta'mirlash	8872	266	0	8606	1600000	757000	0	
Paxtakor tuman "Paxtakor" MFYda joylashgan 12-maktabni joriy ta'mirlash	8790	16	0	8774	1400000	662950	0	
Paxtakor tuman "Mingchinor" MFYda joylashgan 17-maktabni joriy ta'mirlash	7472	62	0	7410	1600000	758000	0	
Paxtakor tuman tibbiyot birlashmasining moddiy-texnik bazasini rivojlantirish yani tibbiyotda kullaniladigan zamonaviy asbob	6602	0	0	6602	2400000	1042299	157701	

uskunalar xarid kilish.							
Jizzax viloyati Paxtakor tumani xalk tablimi bulimi tasarrufidagi 4-umumiy urta tablim maktabini joriy tamirlash	5714	0	0	5714	2400000	1115500	
Paxtakor tuman toshkent MFYda joylashgan 31-sonli IDUMni joriy tamirlash	4516	0	0	4516	2400000	1194697	5303
Buyuk ipax yuli KFY Yangilanish kuchasiga okova suv ariqlari yotqizish, Mukumiy kuchasidagi 193,194,195,196, 197,198 va 199 uylar, Zomin kuchasidagi 75,76,77,78,79,80, 81,82 va 83 uylarning 2 kavatga kutarilish zinapoyalarini ta'mirlash. Bir necha yildan buyon Alfargoniy, Afrosiyob. Bogdon, Mexnatobod, Fidokorlar, Zomin	4342	0	0	4342	1600000	38000	762000

	kuchalariga okova suv							
0.	Paxtakor tumani 9-sonli umumta'lim maktabini zamonaviy quyosh panellari bilan jihozlash, issiqlik tizimini yaxshilash, sinf xonalarini ta'mirlash va jihozlash	10034	10034	0	0	2000000	989821	10179
1.	Buyuk ipak yo'li MFY xududidagi 3-umumiy o'rta ta'lim maktabini joriy ta'mirlash, moddiy texnika bazasini rivontirish va muqobil energiya manbalarini o'rnatish	9416	9416	0	0	2000000	980151	19849
2.	Paxtakor sanoat texnologiyalari texnikumi o'quv xonalarini, moddiy- texnik bazasini rivojlantirish	9374	9374	0	0	1800000	896541	3459
3.	Paxtakor MFY xududidagi 12- umumiy o'rta ta'	9256	9256	0	0	2400000	1145043	54957

	lim maktabini joriy tamirlash, muqobil energiya manbalarini o'ratish							
4.	Bog'ishamol MFY xududidagi 6-umumiy o'rta ta'lim maktabini joriy ta'mirlash, muqobil energiya manbalarini o'rnatish	8092	8092	0	0	2400000	1150363	49637
5.	Bog'ishamol MFY xududidagi 17-umumiy o'rta ta'lim maktabini joriy ta'mirlash, muqobil energiya manbalarini o'rnatish	8032	8032	0	0	2400000	1147381	52619
6.	Paxtakor MFY xududidagi 1-umumiy o'rta ta'lim maktabini joriy ta'mirlash, muqobil energiya manbalarini o'rnatish	6484	6484	0	0	2400000	1183122	16878
7.	Paxtakor tumani Samarqand MFY da joylashgan 4-umumtalim maktabini joriy ta'mirlash	6042	6042	0	0	2400000	1174635	25365
8.	Chamanzor MFY xududidagi 7-umumiy o'rta	4388	4388	0	0	2400000	1181986	18014

	ta'lim maktabining xududini o'rash, oshona, faollar zali, sport zalini joriy ta'mirlash, muqobil energiya manbalarini o'rnatish							
9.	Yangobod ko'chasi, Fayzobod ko'chasi, Binokor ko'chasi, Jizzax ko'chasi, Navoy ko'chasi, O'zbekiston ko'chasi jami 2500 metr ko'chalarni asfalt qilish	4386	4386	0	0	2640000	1230725	89275
10.	Navoiy ko'chasi, O'zbekiston ko'chasi, A.Ikromov ko'chasi, F.Xojaev ko'chasi, Gulbaxor ko'chasi, N.Qarshiev ko'chasi jami 6000 metr ariq yotqizish	4374	4374	0	0	2640000	1253613	66387

4-jadval orqali Jizzax viloyati Paxtakor tuman tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan loyihalar tarkibi bilan tanishib chiqadigan bo'lsak 2021-yilda tumanda jami 4 ta loyiha tashabbusli budjetlashtirish tadbirida g'olib deb topilgan Paxtakor tuman 2 maktab qarashli bolalar futbol o'yingaxi tamir talab darajasida bo'lib unda eng yuqorisi 1168 ta ovoz bilan (shundan 251 tasi onlayn ovoz berish orqali 917 tasi sms orqali) g'olib bo'lgan. 2022 yilda 9 ta loyiha eng ko'p ovoz to'plab 2021 yilga qaraganda 2 marotaba ko'p loyiha moliyalashtirilgan. 2023 yilga kelib esa jami 2 bosqichdan 20 ta loyiha g'olib deb topilib 2022 yilga qaraganda 11 ta loyihaga

ko'p pul ajratilgan. Shulardan 2022 yilning 1-mavsumiga qadar onlayn, oflayn yo`q bo`lib, hamda sms orqali 19761 ovozlari berilgan.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda 2021-yildan 2023-yilgacha Jizzax viloyati Paxtakor tumanida "Tashabbusli budjet" loyihasi muvaffaqiyatli yo`lga qo`yilgan bo`lib va bu borada tuman aholisi o`z faolligini ko`rsatib ushbu loyihaga befarq bo`lmagani natijalar davomida yaqqol ko`rinib turibdi. Tuman jamg`armasida barcha jabhalarda o`shish bor va loyiha amalga oshirish jarayonlari ko`plab muhokamalar hamda ovoz berish bosqichlari tuman aholisida tobora takomillashtirib borilmoqda. Moliyalashtirishning yangi manbaalari va miqdori sezilarli daraja ko`paygan. Aholi o`z ehtiyojlaridan kelib chiqib turli sohalardagi muammolarga e`tibor qaratmoqda va yutgan aholi (mahalla) shu tashabbus orqali obodonlashtirilib kelmoqda. Tumandagi umumiy ko`rsatkichlar ijobiy tomonlama o`shish natijasini ko`rsatib kelmoqda. Ko`rinib turibdiki "Tashabbusli byudjet" loyihasi yildan yilga tobora avj olib, rivojlanib kelmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ваҳобов АВ, Маликов ТС. Молия. Дарслик/Тошкент Молия институти. Тошкент:"Шарқ. 2010;804.
2. Malikov, T., and Haydarov NH. Byudjet. "O'quv qo 'llanma." Toshkent:"Iqtisod-moliya 84 (2008).
3. TS Malikov, O Olimjonov. Moliya. - O 'quv qo 'llanma. Toshkent: Iqtisod-moliya, 2018
4. Malikov T, Haydarov N. Budjet daromadlari va xarajatlari. O'quv qo 'llanma, Toshkent:"IQTISOD-MOLIYA. 2007.
5. Маликов ТС. Хайдаров НХ "Молия: умумдавлат молияси". Ўқув қўлланма. 2009.
6. Malikov TS. Byudjet-soliq siyosati. T.: "Iqtisod-moliya. 2019.
7. Malikov, T. S., & Olimjonov, O. O. (2019). Moliya: Darslik.
8. Malikov T, Haydarov N. Budjet: tizimi, tuzilmasi, jarayoni. O'quv qo'llanma, Toshkent "IQTISOD-MOLIYA. 2008.
9. Ўроқов У. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланишни таъминлаш йўллари. Т. 2017
10. У Ўроқов. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишнинг устувор йўналишлари- Science and Education, 2022
11. У Ўроқов, Д Ускенбаева. Ўзбекистонда ташаббусли бюджетни жорий этишнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари - Science and Education, 2022
12. Ўроқов У, Иргашев И, Файбуллаев О. Фуқаролар иштирокидаги маҳаллий бюджет. 2022

13. UY O'roqov, JA Yomg'Irov. Mahalliy byudjetlar barqarorligini ta'minlash masalalari - Central Asian Research Journal for Interdisciplinary ..., 2022
14. Ўроқов УЮ. Маҳаллий бюджетлар шаффофлиги ва очиқлигини таъминлашнинг устувор йўналишлари. Бизнес-Эксперт журнали. 2020;4.
15. Ўроқов У. Файбуллаев О. Ўзбекистон Республикасида бюджет тизими ва жараёни: ўқув қўлланма. Тошкент: Baktria press. 2016.
16. Уроков У. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишга оид назарий қарашлар. Республика илмий-амалий конференция. ТМИ 2020.
17. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар молиявий барқарорлигини белгиловчи кўрсаткичлар. 2020
18. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар даромадларини шакллантиришнинг самарали йўллари. 2017
19. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар даромад базасини кенгайтириш масалалари. Республика ўқув юртлараро конференция тўплами. ТМИ-2009 йил (Vol. 18).
20. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар молиявий мустақиллигини оширишнинг замонавий муаммолари. Халқаро илмий-амалий анжуман материаллари тўплами. ТМИ 2022 йил.
21. У Ўроқов. Маҳаллий бюджетлар молиявий мустақиллигини оширишнинг ҳуқуқий асослари.- Science and Education, 2023
22. G'aybullayev O, O'roqov U. O'zbekiston Respublikasida budjet tizimi va jarayoni. O'quv qo'llanma. T.: Baktriapress. 2016;168.
23. Xaydarov N. Soliqlar va soliqqa tortish masalalari. O'quv qo'llanma. Toshkent: Akademiya. 2007.
24. Хайдаров НХ. Маҳаллий бюджетлар: муаммо ва инновацион ечимлар. Ўзбекистон статистика ахборотномаси” илмий электрон журнали. 2020.
25. Хайдаров Н. Доходы местных бюджетов и пути их укрепления. “Молия” илмий журнали. 2022.
26. Хайдаров Н. Маҳаллий бюджетларнинг даромад манбалари. халқаро илмий-амалий конференция 2022.
27. Хайдаров Н. Маҳаллий бюджетлар даромадини барқарорлаштириш йўллари. халқаро илмий-амалий конференция мақолалар тўплами (Vol. 2022).
28. Masharipov I.B. MODERNIZATION OF THE ELECTORAL SYSTEM IS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY. The Way of Science International scientific journal. 2020. 6 (76)